

Nr 47.

Av herr **Mannerskantz**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställningar rörande bidrag och lån till torrlägningsföretag.*

I proposition nr 1, nionde huvudtiteln, har under punkt 136 föreslagits att statsbidrag från statens avdikningsanslag under budgetåret 1941/42 må beviljas intill ett belopp av 1,800,000 kronor samt att ett förslagsanslag anvisas å 2,000,000 kronor.

Å kapitalbudgeten, bilaga 5, föreslås under punkt 20 att från statens avdikningslånefond må under samma tid beviljas lån å tillhopa högst 2,800,000 kronor. Mot dessa anslag har jag intet att erinra.

Såsom framgår av lantbruksstyrelsens redogörelse i saken har balansen av antalet oavgjorda ansökningar stigit till över 1,000-talet representerande ett belopp av omkring 4,500,000 kronor, varjämte nya ansökningar väntas till ett belopp av 3,800,000 kronor redan under innevarande budgetår.

Det synes under sådana förhållanden samt med hänsyn till vårt nuvarande försörjningsläge önskvärt att medlen användas i första hand för sådana företag, som kunna förväntas giva resultat i form av ökad livsmedelsproduktion redan under den nu pågående krigskrisen. Under det föregående världskriget igångsattes en stor mängd torrlägningsföretag med tanke på livsmedelsproduktionen. Ytterst få om ens något av dessa lämnade resultat förrän efter krigets avslutande och i många fall först sedan livsmedelsunderskottet förbytt i ett tyngande överskott. Härtill kom att kostnaderna stego så, att när företagen satte i gång, det ekonomiska resultatet blev något helt annat och sämre än vad som från början beräknats. Många äro de fastighetsägare, som på grund härav råkade i livslång ekonomisk misär eller fingo gå från gård och grund.

Många äro även de företag som vänt sig till statsmakterna med begäran om extra bidrag, vilket i ett stort antal fall även beviljats med mycket stora belopp.

Denna motion syftar nu till att man bör söka förebygga ett upprepande under detta världskrig.

Vårt lands ekonomi är nu mycket mera ansträngd än under förra kriget, och ur den synpunkten är det även som departementschefen påpekar icke möjligt att anslå belopp, som svara emot ansökningarna.

Det bör därför ur alla här framförda synpunkter vara angeläget att ansökningarna icke beviljas med hänsyn till den kronologiska ordning i vilken de inkommit, utan efter andra principer.

I första hand bör exempelvis företräde givas åt företag som på kortaste tid kunna förväntas icke blott bliva färdiga utan även giva ökade skördar.

Sådana företag äro framför allt de, vilka huvudsakligen beröra gammal åkerjord som är i behov av torrläggning. Företag av den omfattning att själva arbetet icke tager alltför lång tid äro att föredraga framför mycket stora sådana, där själva kanalgrävningen kommer att draga åratals. Företag, som till huvudsyfte hava att skaffa tillskottsåker till förut befintliga ofullständiga jordbruk, böra komma i tur därefter och då i första hand de, där själva odlingsarbetet icke är för tidsödande. Ur arbetslöshetssynpunkt torde nu inga avdikningsföretag behöva igångsättas, enär det f. n. snarast råder brist på jordbruks-, torv- och skogsarbetare eller just det klientel, som lämpar sig för kanalgrävningsarbete.

Företag, som icke falla under ovan nämnda tvenne kategorier, böra nu uppskjutas till tidpunkt då förhållandena blivit annorlunda.

För att *dels* särskilt stödja försörjningsläget, *dels* om möjligt förebygga att många företagare få sin ekonomi förstörd och *dels* för att staten nu icke skall få sin budget onödigtvis belastad, får jag hemställa,

att riksdagen vid behandling av de ovannämnda punkterna måtte uttala att vid utlämnande av bidrag och lån till torrlägningsföretag bör oavsett den ordning i vilken ansökning inkommit företräde givas åt sådana företag, a) som snabbt kunna resultera i ökade skördar, b) där huvudsyftet är att erhålla tillskottsåker till ofullständiga jordbruk och där den avdikade marken snabbt kan odlas, samt c) där räntabilitetskalkylen är mycket god.

Stockholm den 21 januari 1941.

Axel Mannerskantz.